

การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เจริญพร คำจารย์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 3) ตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และศึกษารายกรณี 3 โรงเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ และระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2557 จำนวน 609 คนซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 3 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย (1) ขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (2) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ และ (3) กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศจำนวน 2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีจำนวน 3 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย (1) ขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 9 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาระบบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษาการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (2) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม การมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง และการส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ (3) กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การควบคุมงาน และการตรวจสอบและประเมินผล และ 3) รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การบริหารงานวิชาการ ความเป็นเลิศ

*นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
โทร. 08-9840-9344 อีเมล: charoen3605@gmail.com

Development of an Academic Administration towards Excellence Model of Educational Opportunity Extension Schools under Office of the Basic Education Commission in the Northeast Region

Charoenporn Khamchan*

Abstract

The purposes of this study were: 1) To investigate the elements of academic administration towards excellence of educational opportunity extension schools 2) to develop an academic administration towards excellence model of educational opportunity extension schools and 3) to verify the developed academic administration towards excellence model of educational opportunity extension schools under OBEC in the Northeast region whether it has goodness of fit with the empirical data. The study was conducted into 3 phases: Phase 1: investigating the elements of academic administration towards excellence through the synthesis of documents and research, the interviews with 9 experts and the case study of 3 schools; Phase 2: developing an academic administration towards excellence model of educational opportunity extension schools through making an inquiry from 24 experts using the Delphi technique for 3 times; and Phase 3: verifying and confirming the model with the empirical data through the survey research. The sample was 609 administrators of educational opportunity extension schools in academic year 2014 deriving from multi-stage random sampling. The instrument used to collect data was a 5-rating scale questionnaire. Data analysis was done using a statistical package and LISREL. The findings were as follows: 1. Academic administration towards excellence of educational opportunity extension schools under OBEC in the Northeast region consists of 3 main elements: 1) the scope of academic affairs towards excellence, 2) academic administration towards excellence, and 3) sub-elements of the process in development of academic administration towards excellence. 2. The results of developing an academic administration towards excellence model of educational opportunity extension schools under OBEC in the Northeast region showed that the academic administration towards excellence model of educational opportunity extension schools under OBEC in the Northeast region was composed of 3 main elements and 19 sub-elements comprising: 1) the scope of academic administration towards excellence consisting of 9 sub-elements: namely development of innovation and use of technology media for education, development of school curriculum, development of interior quality system and educational standard, educational supervision, development of learning process, learning measurement, evaluation and transfer of course credits, learning source development and promotion, promotion and support of academic work to personnel, and research for developing educational quality in schools; 2) academic administration towards excellence consisting of 6 sub-elements, namely administrative leadership, professional academic service giving, decentralization for stakeholders to be involved, having an academic administration structure, focusing on student, parents and concerned people, and promotion of instructional research; and 3) the process in development of academic administration towards excellence consisting of 4 sub-elements, namely planning, organizing, controlling and monitoring as well as assessment. and 3. The academic administration towards excellence model of educational opportunity extension schools under OBEC in the Northeast region has goodness of fit with the empirical data at the .01 level of significance.

Keywords: Model Development, Academic Administration, Excellence

---

* Doctoral Degree Student, Department of Educational Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University
Tel. 08-9840-9344 E-mail: charoen3605@gmail.com

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยทั้งในด้านสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก จากการศึกษาปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ (Ministry of Education) [1]

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาใดผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการสามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่อไปนี้คือ สถานศึกษามีขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนางาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความตระหนักและร่วมกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ (Janthrani) [2]

ในบริบททางการศึกษาอาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เป็นวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของ

สถานศึกษาตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ผู้ปกครอง และนำมาสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินการ (The Project on Elevation of the Whole System of School Teachers and Administrators under the Strong Thai Action Plan in the Fiscal Years of 2010-2012) [3]

จากสภาพการณ์การจัดการศึกษาที่กล่าวมา และเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้การบริหารงานวิชาการที่เป็นงานที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานให้เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการที่เป็นเลิศหรือเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นๆ ในทุกสังกัดได้นำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาโดยยึดปลายทางคือ การบริหารจัดการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นเลิศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ขอบข่ายงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศ องค์กรประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการ พัฒนาการ บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัย 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์กรประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศประกอบด้วย

(1) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Interview)

จำนวน 9 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน และครูวิชาการ 2 คน

(2) ศึกษากรณี (Case Study) โรงเรียนที่มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก และเป็นโรงเรียนพระราชทาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ 5 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 7 คนและครูวิชาการ 7 คน

ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แหล่งข้อมูลได้มาโดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 609 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

5. วิธีการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์กรประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

(1) การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis)

(2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Interview) (ใช้ ข้อมูลจากข้อ 3.2)

(3) ศึกษากรณี (Case Study) โรงเรียนที่มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ (ใช้ข้อมูลจากข้อ 3.2)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) 3 รอบ

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

6. สรุปผลและอภิปรายผล

6.1 ผลการวิจัย

6.1.1 องค์กรประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี จำนวน 3 องค์กรประกอบหลัก ประกอบด้วย 1) ขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 2) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ และ 3) กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

6.1.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษางค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในข้อ 6.1.1 โดยใช้ เทคนิคเดลฟาย พบว่า ขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 9 องค์กรประกอบย่อย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากทุกองค์กรประกอบ และมีความสอดคล้องในระดับมาก องค์กรประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 6 องค์กรประกอบย่อย เมื่อพิจารณาแต่ละองค์กรประกอบย่อยพบว่า 2 องค์กรประกอบย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4 องค์กรประกอบย่อย อยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องในระดับมาก และกระบวนการ พัฒนาการ บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศจำนวน 4 องค์กรประกอบย่อยทุกองค์กรประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุก

องค์ประกอบ และ มีความสอดคล้องในระดับมากทุกองค์ประกอบ

6.1.3 ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปตามขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

6.1.3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าองค์ประกอบย่อยในแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกค่า

6.3.1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 74.09 มีขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 87 มีค่าความน่าจะเป็นเข้าใกล้ 1 ($p = .84$) ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 2 เมื่อพิจารณาจาก χ^2 / df เท่ากับ 0.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์คือ ต่ำกว่า 2 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่าดัชนีแสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะยอมรับดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบ (CN) เท่ากับ 982.43 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6.3.1.3 นำหนักขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ คือ ด้านกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (PDA) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ด้านขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (FBE) มีน้ำหนัก

องค์ประกอบเท่ากับ 0.95 และด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (AME) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 ตามลำดับ สามารถเขียนสมการโครงสร้างองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดังนี้

$$MAE = 1.01(PDA) + 0.95(FBE) + 0.92(AME)$$

6.2 สรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามี 3 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 97 ตัวแปร มีประเด็นอภิปรายแต่ละองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

6.2.1 องค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบย่อย มีความเหมาะสมและอยู่ในระดับมาก ได้แก่

6.2.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อภิปรายผลพบว่าโรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และเกิดรูปธรรม 2) การกำหนดชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่พัฒนางานวิชาการ 3) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นวัตกรรม 4) จัดทำทะเบียนสื่อ 5) สนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพวิชาการ และ 6) สนับสนุนชุมชนให้เข้าถึงเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดของ Wasun [4] กล่าวว่า สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หน่วยงานทางการศึกษาในระดับสูง ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัดอย่างยั่งยืน

6.2.1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน 2) หลักสูตรสอดคล้องกับบริบทสังคม ท้องถิ่นในเชิงกลยุทธ์มุ่งผล

สัมฤทธิ์ 3) จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) มีการตรวจสอบประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกปี 5) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุก 3 ปี ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Office of Basic Education Commission [5] ได้เสนอว่า หลักสูตรคือ การจัดประมวลประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อการบริหารงาน วิชาการอย่างยิ่ง เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จ

6.2.1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระยะ 4 ปี 2) มีข้อมูลสารสนเทศทาง วิชาการมีมาตรฐานครอบคลุมทุกด้าน 3) มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบประกันคุณภาพภายใน 4) มอบหมายภาระงานตามระเบียบทางราชการ การจัดทำ เครื่องมือในการดำเนินการ ที่ชัดเจน 5) มีการกำกับ ติดตามงาน รายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามปฏิทินที่กำหนดอย่างชัดเจนและต่อเนื่องตลอดไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Office of the National Primary Education Commission [6] ได้เสนอว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา การศึกษาให้เจริญก้าวหน้าเท่าเทียมกันกับต่างประเทศ เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาจะพัฒนาการศึกษาไปอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน

6.2.1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) มีการกำหนด โครงการนิเทศทางการศึกษาร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมสร้าง แผน ร่วมสังเกต ร่วมสะท้อนผล 2) มีการประชุมหารือและ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับ กลุ่ม และระดับโรงเรียน 3) มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศ ที่ชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบ งบประมาณและผลที่คาดว่าจะได้รับ 4) มีเกณฑ์เครื่องมือนิเทศที่ดี ครอบคลุมงาน 5) มีการนิเทศกำกับติดตาม การดำเนินงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง 6) มีการจัดประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการนิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของ Theeraphon [7] ได้เสนอว่า การบริหาร

และการจัดการในเรื่องใดๆ จะเกิดประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องมีการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และนำช่วยเหลือ คอยให้บริการ ปรับปรุงแก้ไขอยู่ ตลอดเวลา และ

6.2.1.5 ด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) มีโครงการจัดประชุมอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการจัดการ การเรียนการสอน การผลิตสื่อการสอน ทักษะการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดประเมินผลตามสภาพจริง 2) มีคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน 3) ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศช่วยเหลือ ครู สอดคล้องกับแนวคิดของ Theeraphon [8] ได้เสนอว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้นั้น สถานศึกษาจะต้องจัด การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของ ผู้เรียน ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญ สถานการณ์การประยุกต์ความรู้มาใช้ จัดกิจกรรมให้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผูกปฏิบัติผสมผสานความ ต่างๆ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ เพื่อให้ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข

6.2.1.6 ด้านการวัดผลประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้อง ดำเนินการดังนี้ 1) มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน และจัดทำคู่มือ 2) ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลด้วยวิธีที่ หลากหลายทั้งแบบปรนัย อัตนัยที่เหมาะสมกับผู้เรียน 3) แบบวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ 4) กำหนดขอบข่าย ครอบคลุมงาน ที่ชัดเจน 5) มีการกำกับดูแลและการวัดผลประเมินผลตาม หลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Department of Curriculum and Instruction Development [9] ได้เสนอว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเป็น กระบวนการอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการนำมาซึ่ง คุณภาพการศึกษาของนักเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาระดับต่างๆ

6.2.1.7 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต 2)

เป็นศูนย์บริการทาง การเรียนรู้ของชุมชน 3) แหล่งเรียนรู้ ครอบคลุมความต้องการของผู้รับบริการ และ 4) มีการ ประสานงานเครือข่าย การสนับสนุนงบประมาณ สอดคล้องกับแนวคิดของ Department of Curriculum and Instruction Development [10] ได้เสนอว่า รัฐส่งเสริม การดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุก รูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่ง เรียนรู้อื่นๆ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและใช้ ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และดำเนินการเพื่อ ให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียน

6.2.1.8 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผลการ วิจัยพบว่า โรงเรียนดำเนินการดังนี้ 1) มีการกำหนดแผน งานโครงการ 2) ใช้กระบวนการ PDCA กำหนดนโยบาย แนวทางที่ชัดเจน 3) มีการกำหนดปฏิทินภาระงาน ให้ ชัดเจน สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Office of Basic Education Commission [11] ได้เสนอว่า การสร้างเสริมความรู้ให้ ชุมชนสำหรับการมี ส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการ ศึกษา ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินการ 2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 3) การสร้างเครือข่าย ของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการ ศึกษาของ โรงเรียน 4) การสร้างกิจกรรม 5) การต่อรองเพื่อ ดำเนินการ 6) การร่วมดำเนินการ 7) การร่วมประเมิน ผล การดำเนินการและ 8) การร่วมกันรับผลประโยชน์จากการ

6.2.1.9 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้อง ดำเนินการดังนี้ 1) สร้างความตระหนักในการวิจัยเพื่อ พัฒนาการศึกษา 2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม มีปฏิทินการนิเทศ มีการนิเทศติดตามผลตาม ปฏิทิน กำกับติดตาม ดำเนินงานตามกรอบ ภาระงานที่ ชัดเจน 3) มีการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายคุณภาพการ ศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Chanchai [12] ได้เสนอ ว่า การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหา ความจริง (Fact

Finding Process) การค้นหาความรู้ ความพยายามในการ สืบหาความจริง การวิจัยเป็นการค้นหา พัฒนาและการ ทำความกระจ่างในความรู้โดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ และ การรวบรวมแนวความคิดหรือข้อสมมติฐาน (Hypothesis) การสังเกตข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ การทำความเข้าใจ และการสรุปขั้นสุดท้ายเป็นทฤษฎี และการศึกษานั้น เป็น สิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันและการ ศึกษานั้นก็ถือว่าเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนเราต้องไขว่คว้า ค้นหาด้วยตนเอง เพราะหาข้อเท็จจริง จึงจำเป็นต้องมีการ วิจัยทางการศึกษา

6.2.2 องค์กรประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ ความเป็นเลิศ จำนวน 6 องค์กรประกอบย่อย ได้แก่ ภาวะ ผู้นำของผู้บริหาร การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ การมี โครงสร้าง การมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง และการส่งเสริมด้านการ วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาแต่ละ องค์กรประกอบย่อยพบว่า 2 องค์กรประกอบย่อยอยู่ในระดับ มากที่สุด และ 4 องค์กรประกอบย่อย อยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องในระดับมาก แต่ละองค์กรประกอบย่อยมี กิจกรรม ได้แก่

6.2.2.1 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผล การ วิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องดำเนินการดังนี้ 1) มีภาวะ ผู้นำทางวิชาการ 2) มีคุณธรรมครบถ้วนตามหลักธรรมาภิ บาลเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และผู้ได้บังคับบัญชา 3) มีวิสัยทัศน์ ทันทโลกทันเหตุการณ์ 4) รอบรู้เรื่องการบริหาร งานด้านวิชาการ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ คิดในเชิงบวก 6) มีความมุ่งมั่นตั้งใจ 7) มีทักษะทางการบริหารจัดการ 8) มีความกล้าที่จะตัดสินใจ และ 9) มีแนวคิดในการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่างๆ สอดคล้องกับ แนวคิดของ Thawat [13] ได้เสนอว่า การใช้ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนในการมีวิสัยทัศน์ นำวิสัยทัศน์ไปสู่การ ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งใจให้บุคลากรได้ร่วมมือ ปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมให้บุคลากรได้มี การพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้มีการ เปลี่ยนแปลง

6.2.2.2 ด้านการกระจายอำนาจให้ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน

ต้องดำเนินการดังนี้ 1) เป็นแหล่งองค์ความรู้และภูมิปัญญา ทั้งที่เป็นบุคคลเรื่องราวสถานที่สังคมวัฒนธรรม 2) การตอบสนองความต้องการของชุมชน 3) บริการงานวิชาการโรงเรียนเป็นฐาน ด้วยหลักธรรมาภิบาลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) การทำงานเป็นทีม 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึง 6) มีแนวทางในการบริการวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนสอดคล้องกับแนวคิดของ Thepvarin [14] รูปแบบการบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารควรประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร การควบคุม การประเมินผลการรายงาน และวิธีปฏิบัติเมื่อมีการกระจายอำนาจทางการบริหาร สำหรับรูปแบบการบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2.2.3 ด้านการให้บริการทางวิชาการ อย่างมีอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมประเมินผล และร่วมชื่นชมในผลงานที่ประสบความสำเร็จ 2) มีกระบวนการสร้างเป้าหมายร่วมของโรงเรียนและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน 3) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารและการจัดการศึกษา 4) สร้างเครือข่ายร่วมมือจากทุกภาคส่วน 5) องค์กรภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งทางบุคคลและทางเครือข่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ Thane & Anthicha. [15] ได้เสนอว่า การบริการทางวิชาการว่า หมายถึง การบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอนและบริการข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การรับสมัคร การให้ข้อมูล

6.2.2.4 ด้านการมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) จัดโครงสร้างการบริหารเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดเน้นที่เป็นอัตลักษณ์ ตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาของโรงเรียนและตัวชี้วัด 2) สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) ระดมความร่วมมือในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ 4) ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมดำเนินการในโครงสร้างการบริหาร 5) จัดโครงสร้าง

ครอบคลุมภารกิจงานบริหาร 6) มีโครงสร้างให้ชุมชนช่วยระดมทุนสนับสนุนโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phonphan [16] พบว่า องค์ประกอบการบริหารมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคลากร 3) ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารงานงบประมาณ 4) ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารงานกำกับติดตาม และ 5) ด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผลการตรวจสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยแต่ละองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้

6.2.2.5 ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) มุ่งสอนให้มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าท่องจำและนำความรู้ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม และเป็นคนเก่ง 3) ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียน 4) สร้างสื่อและนวัตกรรม ด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปตามยุคสมัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Supalak [17] พบว่า การที่สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดและการจัดการเกี่ยวกับความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวัง การสร้างและจัดการความสัมพันธ์ และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเมื่อมีความจำเป็น

6.2.2.6 ด้านการส่งเสริมด้านการวิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2) สนับสนุนส่งเสริมด้าน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี ในการทำวิจัย 3) นำผลวิจัยมาปรับปรุงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงการพัฒนา 4) สร้างความตระหนักแก่ผู้บังคับบัญชาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่เป็นการสร้างภาระเพิ่มขึ้นแต่เป็นบทบาท ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน 5) ส่งเสริมและพัฒนาครูให้เข้าใจด้านการวิจัยเกี่ยวกับ การเรียนการสอน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rotphon [18] ได้ศึกษาการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การที่ส่งต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การนิเทศและการประเมินผล ความผูกพัน การมีส่วนร่วม และองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่วนองค์ประกอบส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การจัดการความรู้ การพัฒนาวิชาชีพ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

6.2.3 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่า มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การควบคุมงาน และการตรวจสอบและประเมินผลทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ และมีความสอดคล้องในระดับมากทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ และมีความสอดคล้องในระดับมาก แต่ละองค์ประกอบย่อยมีกิจกรรม ได้แก่

6.2.3.1 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) ใช้กระบวนการ SWOT เพื่อบริหารจัดการงานด้านวิชาการองค์การร่วมกันวางแผน การพัฒนาการร่วมดำเนินงานตามแผน โครงการ การนิเทศ ติดตาม การประเมินผล 2) มีการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย เป้าหมาย ทิศทางการศึกษาของชาติ เขตพื้นที่ 3) จัดทำแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินผลแผน การพัฒนาการนำไปใช้ 4) กำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ จุดเน้น กลยุทธ์ ตัวชี้วัด สู่การปฏิบัติ 5) มีข้อมูล ครบถ้วน ชัดเจน แม่นยำสนองนโยบายของรัฐ และหน่วยงานบังคับบัญชา และ 6) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ยืดหยุ่น และปฏิบัติได้จริง มุ่งผลสัมฤทธิ์ ติดตาม ประเมินผล สะท้อน ปรับปรุงต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins and Coulter [19] ได้เสนอว่า การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกลยุทธ์สู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและการกำหนดกิจกรรมเพื่อนำแผนไปปฏิบัติ

6.2.3.2 ด้านการจัดองค์การ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) จัดหาผู้มีความรู้ความสามารถมีศักยภาพรับผิดชอบงาน 2) บุคลากรมีความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงาน 3) มีการจัดองค์การตามโครงสร้างการบริหารที่สามารถทำงานเชิงรุก

เชิงรับประสานสอดคล้องกัน 4) จัดองค์การให้มีลักษณะการมีส่วนร่วม 5) มีการจัดองค์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 6) จัดระบบบริหารจัดการ เน้นความพอเพียง 7) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐาน และ 8) มีการจัดระบบการนิเทศกำกับติดตามตรวจสอบอย่างจริงจัง สอดคล้องกับแนวคิดของ Thawat [13] กล่าวว่าการจัดแบ่งงานและจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้งานเหล่านั้นสำเร็จ การจัดการองค์การ

6.2.3.3 ด้านการควบคุมงาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด ผลสำเร็จ ทั้งในระดับชั้นเรียน และระดับสถานศึกษา 2) มีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ การประเมินผล ภายใต้ความร่วมมือของบุคลากรภายในองค์กร ชุมชน 3) ใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และ 4) มีการรายงานผลการปฏิบัติงานนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Thawat [13] ได้เสนอว่า การควบคุม เป็นการติดตามผลการทำงานและแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานบรรลุผลเป็นขั้นตอนของก้าววัดผลการทำงาน และดำเนินการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการการควบคุม

6.2.3.4 ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบติดตามงานเป็นระยะ 2) กำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างเครื่องมือ การเก็บ รวบรวมข้อมูลและการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ 3) ใช้เครื่องมือวัด ประเมินผลที่ครอบคลุมมีประสิทธิภาพ และกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน 4) มีการวางแผนร่วมกันในการตรวจสอบ และมีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ Peitcharin [20] ได้เสนอว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบไปด้วย 1) การประเมินระหว่างการทำงาน 2) การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน และ 3) การรายงาน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศไปจัดทำเป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ ทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญตามน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ด้านขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95 และด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 ตามลำดับ

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผู้นำทางวิชาการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในกลุ่มสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

8. ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ของรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ และรองศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ วงษ์ชาชม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในทุกขั้นตอนของการวิจัยรวมทั้งได้กรุณาแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้งสามเป็นอย่างสูง

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education. (2547). The development of a standards-based curriculum. Bangkok : Express Transportation Organization.
- [2] Sa-nguannam, Janthrani. (2002). Curriculum administration in school. Bangkok : Bookpoint.

- [3] The Project on Elevation of the Whole System of School Teachers and Administrators under the Strong Thai Action Plan in the Fiscal Years of 2010-2012. (2010). The context analysis: A challenge of the future education. Bangkok : Chulalongkorn University.
- [4] Nowniao, Wasun. (2007). The guidelines for administrative excellence of schools being spurred on to achieve the dream (Unpublished doctoral dissertation). Phitsanulok: Naresuan University.
- [5] Office of Basic Education Commission. (2007). The guidelines for decentralization of administrative power and educational management to the board of Office of Educational Service Area and schools according to the ministerial regulations of defined rules and procedures of decentralizing the power of educational management administration, B.E. 2550 (2007). Bangkok: The Federation of Savings and Credit Cooperatives of Thailand Limited.
- [6] Office of the National Primary Education Commission. (2000). The reform of learning process. Bangkok : The Religious Affairs Department.
- [7] Khayankamnavi, Theeraphon. (2004). The quality academic administration of secondary school administrators in Suphan Buri province (Unpublished master's thesis). Nakhon Prathom : Silpakorn University.
- [8] Aayuwat, Theeraphon. (2009). The excellent practical way in academic administration of small-sized basic education schools (Unpublished doctoral dissertation). Nakhon Prathom : Silpakorn University.
- [9] Department of Curriculum and Instruction Development. (2002). The basic education curriculum, B.E. 254 (2001). Bangkok : Express Transportation Organization of Thailand.

- [10] Department of Curriculum and Instruction Development. (1999). The research report on a way to the management of education for educational opportunity expansion. Bangkok : The Religious Affairs Department.
- [11] Office of Basic Education Commission. (2003). A manual for basic education administration of schools which are a legal entity. Bangkok : Express Transportation Organization of Thailand.
- [12] Aajinsamaajaan, Chanchai. (2003). Educational administration. Bangkok : Pimdee Co. Ltd.
- [13] Krudmanee, Thawat. (2007). An analysis of factors affecting organizational effectiveness of schools being administered through a school-based approach, Office of Basic Education Commission (Unpublished doctoral dissertation). Bangkok : Chulalongkorn University.
- [14] Khueanpanya, Thepvarin. (2010). The administrative model emphasizing decentralization in basic education schools (Unpublished doctoral dissertation). Bangkok : Eastern Asia University.
- [15] Sukkasem, Thanee & Mankhong, Anthicha. (2009). A model of Phetchabun Rajabhat University's vocational and academic service provision to the community leading to being a local university. Research report. Phetchabun : Phetchabun Rajabhat University.
- [16] Intharaprasert, Phonphan. (2007). The elements of basic education school administration in the next decade (Unpublished doctoral dissertation). Nakhon Prathom : Silpakom University.
- [17] Seiththaphanit, Supalak. (2007). Development of administrative system emphasizing the excellence of school (Unpublished doctoral dissertation). Bangkok : Chulalongkorn University.
- [18] Thongthamjinda, Rotphon. (2011). The modification of organizational culture affecting promotion of research in school (Unpublished doctoral dissertation). Nakhon Prathom : Silapakorn University.
- [19] Robbins, S. P. & Coulter, M. 1996. Management. 5th ed. New Jersey: Prentice Hall. Inc.
- [20] Songprasert, Peitcharin. (2007). The development of an academic administration model based on working as a team in basic education schools (Unpublished doctoral dissertation).Phitsanulok : Naresuan University.